

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra	kor. 1.
Negyedévre	3.—
Félévre	6.—
Egész évre	12.—
Vidéken: Egy óra	kor. 1.20
Negyedévre	3.60
Félévre	7.—
Egész évre	14.—

Egyes példány ára 4 fillér (3 kr.)

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató
KORBULY JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt.
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

Haza, nemzet és egyéb kicsiségek.

Budapest, ápr. 27.

Az ifjúságot izgatni nem szabad. Vagyis az ifjúságot nem szabad arról felvilágosítani, hogy akik a vallásosság és az erkölcsiség ellen izgatják, kik a szülői házból, az alsóbb iskolákból hozott, nagy, a lelkek mélyén fakadt vallásos és erkölcsi meggyőződésből kiforgatni akarják, a legveszedelmesebb izgatók.

De ugyanekkor megtörténik, hogy „ex kathedra” is izgatják, sőt némely ugynevezett *nagy gondolkozók* egész vigan folytatják mesterségüket és felül akarják az ifjúságot emelni oly *kicsinyes* fogalmakon, aminő a nemzet és a haza.

Ugy tudjuk, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur még a köszönését sem fogadja olyan egyetemi ifjunak, aki a nyakkendőjén a kereszt jelvényét viseli ékességül. Nem ő rajta mult, hogy az egyetemi ifjakkal nem ama drákói szigor alkalmazásával bántak el, amelylyel a miniszter jónak látta megfenyíteni az egyetemi ifjakat.

Enyhén ítélték felettük, megmaradtak a szelid dorgatóriumnál, hanem ebben mégis ki volt fejezve az a nézet, hogy a keresztvédő ifjak büntetést, habár enyhe büntetést érdemelnek.

De már most újabb fordulatok vetődnek felszínre. A jogbölcsezet tanára olyan prolekiókat tart, amelyekben a haza, a nemzet fogalmát kicsiségnek nyilvánítja és nyíltan kijelenti, hogy ezeknek az ifjak szívéből való kiirtását kitűzött céljául választja.

A keresztet nem szabad kitűzni az egyetemen, mert az a nem keresztény ifjak érzékenységét sértheti, de az istentelen tanokat meg kell hallgatnia a keresztény ifjúságnak; a kereszt kitűzésében sérelmet látó ifjak pedig nem háborodnak fel amiatt, hogy a hazafias és nemzeti érzések kiirtását nyíltan hirdető tanokat kell meghallgatniok.

A kereszt sérelme ellen minden keresztény ifjunak fel kell lázadnia, a hazafias érzelmeken esett bántalom ellen pedig nem csoda, ha felháborodik minden magát magyarnak nevező ifju.

Ha tehát a tanár vétkes dolgokat követ el a katedrán, káros elmélkedéseket hirdet tanári székéből, megint csak az ifjakat büntetik meg, amidőn a vallásos, erkölcsi vagy hazafias érzelmeiben megbántott ifjúság nem fojtja magába felháborodását és hangosan protestál legszentebb eszményeinek pellengére állítása ellen.

Szintén hajlandók lennénk elismerni,

hogy az egyetem némely tantermébe csakugyan nem való a kereszt, mert azon termekben a kereszt jelenléte csufság és gunyszamba kell hogy menjen. Az egyetemen egyszer már megcsontították Szent István koronáját és mi kezdjük nem érteni, mi dolga van amaz épületen Szent István koronájának, a magyar államiság jelvényeinek, amely épületnek falai között a haza és a nemzet oly kicsinyes fogalmakként szerepelnek, amelyek kiirtása nyíltan elvállalt feladatát képezi egy elsőrendű jelentőségű katedra betöltőjének.

Nem uraim, ez nincs a maga rendjén. Ha az ifjúság forradalmár lenne, ha atheista szekták szolgálatába szegődnek, akkor lenne annak értelme, hogy a katedrából kiirtsák mélyen meggyökerezett téveszméit. De mikor ez a magyar ifjúság Istenért, honért, hazáért hevül és ezeket a nemes eszményeket, ezen, minden nemzet vezetői által éppen az ifju szivekben gondosan elültetett érzelmeket nálunk mégis merészelik durván irtogatni a tanári székéből, akkor a tanár sem egyéb, mint hűtlen nevelő, nem egyéb, mint abba a szöszékbe nem való, állam- és vallásellenes izgató.

A közoktatásügyi miniszter ur drákói szigora forduljon végre az ilyen tanárok ellen, mert az ifjaknak joguk van hitköhöz és hazaszeretökhöz. A történelem is tud drákói szigorral ítélni; ne várják be, amíg mindenki rászolgált ítéletére, aki az ifjúságnak „ex kathedra” történő izgatásában részes, vagy azt közönyösen képes szemlélni.

(—)

Budapest, április 27.

Az összeférhetetlenség. Az összeférhetetlenségi törvény revíziója tárgyában kiküldött képviselőházi bizottságnak hetes albizottsága Fest Lajos elnöklésével tegnap ülést tartott, amelyen a kormány részéről Széll miniszterelnök és Plósz igazságügyminiszter volt jelen. Az albizottság tárgyalás alá vette az igazságügyminiszter által az eljárás részleteire nézve kidolgozott tervezetet s néhány kisebb módosítással elintézte a tervezetnek 3—17. §-ait. Az egészben véve 24 szakaszból álló eljárási tervezet még hátralevő szakaszainak a tárgyalását a ma délután tartandó ülésében folytatja az albizottság. A tervezet le-tárgyalt szakaszai megállapítják az állandó összeférhetetlenségi bizottság megalakulásának s az előkészítő eljárásnak módoszatait. A tanúk és szakértők kihallgatására vonatkozó szakaszok ma kerülnek elintézés alá.

A közös hadi költségekről a kormány felhivatalos lapja ezt írja: Megbízható forrásból jelentik, hogy a közös hadsereg szükséglete az 1902-ik évre azért nem lesz jelentékenyen nagyobb, mint a mult esztendőben, mert az új tábori ágyuk rendszerének megállapítása a Veszprém mellett tartandó összehasonlító céllovászat

eredményétől van még függővé téve. A békeállomány létszámának felemelése s azzal kapcsolatosan a tényleges szolgálati idő leszállítása egyelőre nem kerül az eldöntendő kérdések sorába. A hadsereg fejlődésével járó kiadási többlet, mely eddig évente körülbelül hat és fél millió koronát tett, valószínűleg ugyanilyen összeget fog igénybe venni a jövő esztendőben is. Azaz, a mult évi 273 és fél millióhoz képest valószínűleg 280,000,000 koronára fog emelkedni.

Az irni nem tudók váltója. Az a sok visszaélés, amelyet lelketlen ügynökök követtek és követnek el az irni, olvasni nem tudókkal a váltók révén, arra indított több vidéki gazdasági együletet, hogy a törvényhozás figyelmét felhívja az ily módon elkövetett üzemekre, melyeknek orvoslását olyképpen vélik, hogy az irni, olvasni nem tudók váltója hatósági közegek előtt állíttatnak ki.

A képviselőház hétfőn délelőtt 11 órakor kezdi az ülését, mert a miniszterek addig másfelé lesznek elfoglalva. Az ülésen folytatják az Adria szerződés tárgyalását, amely előreláthatóan 2—3 nap alatt véget ér.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 27.

Ma a néppárt nagy támadásra készül, hír szerint Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter is beszélni fog, de azért a képviselők, különösen a kormánypártiak csak nagy nehezen gyülekeznek, amit sokan arra magyaráznak, hogy ők sem igen lelkesülnek az Adria szerződéséért.

Fél tizenegy órakor foglalja el Perczel Dezső az elnöki széket. A legjobb akaratlansággal sem lehet mondani, hogy még ekkor 70—80 képviselőnél több volna az ülésteremben. A jegyzőkönyv hitelesítése után az irományokat terjesztik elő, Lázár Árpád jegyző pedig jelenti, hogy az ülés végén gróf Zichy Aladár fog interpellációt intézni a közoktatásügyi miniszterhez, Pikler Gyula egyetemi tanár nyilatkozata tárgyában.

Széll Kálmán miniszterelnök a honvédelmi miniszter nevében is két javaslatot nyújt be, a miniszterelnökség és honvédelmi miniszterium némely szükségletének beszerzéséről és a népfölkelés szervezési költségeiről.

Ezután következett az Adria szerződése, melyhez először Farkas József szólt a néppárttól, elmondván, hogy miként mentette meg ő a szegény Klein Herman tönkrement zsidó kocsmáros az adófizetéstől. Ne mondja tehát senki, hogy a néppártot az antiszemitizmus vezeti, mikor az Adria vezet.

Ez volt a preludium Rakovszky István beszédéhez, aki rámutatott arra, hogy ez a korszak — dacára annak, hogy nagy a nyomor az országban — a privilegium osztogatásának korszaka. Ennek következménye, hogy itt egyesek

hirtelen meggazdagodtak. És ha az ellenzék kötelességét teljesíti, akkor előállanak a tisztességes munka meggazdagodott Don Quijott lovagjai és azt mondják, hogy ez nem uri dolog. Az utóbbi korban a merkantil és agrárius jelszavak körül folyik a harc.

No, hát az agráriusok, a földnek urai 1789-ben a francia forradalom idejében és 1848-ban lemondtak önkényt ősi előjogaikról és a merkantilisták, a tisztességes munka Don Quijottei, akik ott vannak az Adria igazgatóságában, azok nem képesek lemondani nyomorult kászázézer koronáról.

— Ugy van! Ugy van! — hallatszik a néppárton.

A szónok ezután azt bizonyítja, hogy a kormány a multban egy közlekedési vállalatnak sem adott adómentességet. A Lloyd-társulat is fizetett jövedelmi adót s ez a horvát-magyar tengerhajós társulat is fizet, csak az Adria bír ilyen privilegiummal. Az Adria a multban jogtalanul élvezte az adómentességet s midőn ezt a visszaélést egy lelkiismeretes tisztviselő felfedezte, hát akkor ideáltak egy javaslattal, mely az Adriának megadja az adómentességet. A 27. §. beleütközik az 1848-iki egyenlő teherviselés elvébe, melyet Kossuth Lajos iktatott törvénybe. Szemrehányással fordul a Kossuth-párt felé, mely nem akarja megvédeni Kossuth hagyományát s most is hallgat s a néppártot magára hagyja.

— Ebben igaza van! — mondja Madarász József.

Ez a 27. szakasz a hazátlan nagy tőke megnyilatkozása. Azoké, akik itt, midőn milliókat szereztek, itt hagyták az országot a milliókkal együtt. Határozati javaslatot nyújt be, de mielőtt ezt tenné, emlékeztet Mirabeau egy a francia conventbeli mondására. Azt mondta Mirabeau, hogy Franciaországban csak három néposztályt lát. Először koldusokat, másodsor, akik az államtól fizetést huznak és harmadszor a tolvajokat. Hát ő itt nálunk is látja ezt a három osztályt. Itt is vannak, akik az államtól koldulnak, akik az államtól fizetést huznak, a harmadikról nem akar szólni. Határozati javaslatában azt indítványozza, hogy a Ház, tekintve az ország nyomorát, a 27. §-t ne szavazza meg. (Élénk helyeslés s éljenzés a néppárton.)

Györy Elek a függetlenségi Kossuth-pártot vette pártfogásába, mely megtette s megteszi kötelességét a javaslat ellen, amint megtette mindig Kossuth elvei érdekében. (Helyeslés a Kossuth-párton.)

Ilju gróf Zichy János, a néppárt elnöke volt a következő szónok, aki mindennek előtt kijelenti, hogy az Adria adómentességét a legigazságtalabbnak tartja. Az adómentességet semmivel sem lehet megindokolni. Hát ha az Adria az eddigi szubvencióval megtudott gazdagodni, miért akarnak neki újabb adómentességet adni. Nem hiszi a kormány, hogy ez a népben nagy elkeseredést idéz elő, elősegíti a szocializmust, hiszen ezzel a szerződéssel kapcsolatban már is különféle suttogások vannak forgalomban. Ez a szerződés a régi rendszer árnya, mely behomályosítja az új rendszerbe vetett reményeket.

— Igaz! Ugyvan! — helyesel a néppárt, miközben szólásra áll fel Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter.

— Halljuk! Halljuk! — hangzik jobbról, a miniszter pedig kijelenti, hogy csak egy nyilatkozatot kíván tenni. Tegnap Major Ferenc, ma gróf Zichy János hozták fel, hogy az Adria szerződésének ügyéről bizonyos suttogások vannak forgalomban. A leghatározottabban kijelenti, hogy az Adria ügyénél nincs senki sem párt, sem egyén, sem anyagilag sem erkölcsileg érdekelve.

A jobboldal helyesel, az ellenzék ellen-

mondások hangzanak, gróf Zichy János pedig kijelenti, hogy ő csak azt mondhatja, hogy az Adria ügyében a köztudat gyanakszik.

— Ez az! Ez az! — kiáltják jobbról.

Szell Kálmán miniszterelnök azután nagy figyelem közt előadja, hogy csak ma vett tudomást arról, hogy itt Major Ferenc az Adria szerződésével kapcsolatban bizonyos gyanúsításról szólott, amit most megismételt gróf Zichy János, aki személyes kérdésben szólva kijelentette, hogy nem akart gyanúsítással élni. Bocsnat, aki valami suttogásnak valótlanságáról meg van győződve, az nem adja tovább.

— Ez az igaz! — kiáltják jobbról, a miniszterelnök pedig azzal folytatja, hogy aki az ilyen suttogásokat tovább adja, az a suttogókkal azonosítja magát. A leghatározottabban és komolyan kijelenti, hogy az Adria ügyével a választásoknak vagy pártjának semmi összeköttetése nincs. Ő az Adria embereivel soha nem beszélt s azok közül nem ismer egyet sem. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Major Ferenc kijelenti, hogy ő csak azt mondta, hogy az Adria ügyéhez igen könnyen ferközhetik gyanúsítás.

— Ez az! Ez az! — kiáltják jobbról.

Major: Minden képviselőnek joga van itt elmondani, hogy miről beszél a köztudat.

Rakovszky István a miniszterelnök szavaiba célzást lát egy rossz vic alapján történt incidensre. Azok a dolgok rég meg történtek, de soha sem képzelte volna el, hogy a szabadelvű párt eltérje azt, hogy egy tagja komoly helyen becsületbe vágó dolgokat mondjon egyik miniszteréről.

— Ugy van! Ugy! — a néppárton.

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ő Rakovszkyra semmiféle aluziót nem vonatkoztatott, ő csak Major Ferenc és gróf Zichy János észrevételeire tett megjegyzést. A Rakovszky-Hegedüs-Györfly-Bessenyei dolgot már rég elfeledte. Azt azonban kijelenti, hogy a szabadelvű párt sem hallgatta el azt a meggondolatlan rossz élet. Bessenyei azonban nyilvánosan bocsnatot kért s ezzel expiált s így meg kellett neki bocsnatani.

Ilju gróf Zichy János hogy a dolgot megvilágítsa, felolvassa mit mondott s ezzel vége lett a meglehetősen kínos incidensnek s Molnár Jenő fejtette ki hosszasan a 27. § ellen érveit. Szerinte az a szerződés itt a Házban s azonkívül sem kell senkinek. Kéri a minisztert, vonja vissza a javaslatot.

Kubina József is a javaslat ellen beszél a néppártról, de egy szavát sem lehet megérteni: Föder Rezső nyíltan megmondja, hogy igenis gyanút kelt az, hogy a miniszter úgy hozza ide ezt a javaslatot, hogy annak egy pontján se lehessen változtatni. Arcul csapása a 27. § az egyenlő teherviselés elvének s nem csak nem fogadja el, hanem tiltakozik ellene. (Élénk helyeslés az ellenzéken.)

Öt perc szünet után.

Visontai Soma szólal fel. Meggyőződéssel állítja, hogy ezért a javaslatért nemcsak a miniszter, hanem az egész kabinet a felelős.

— Igaz! Ugy van! — zúgják az ellenzék minden oldalán.

— És mikor ilyen fontos javaslatról van szó, alig van itt ben a Ház negyed része s a kormánypárton az is diskurál. Mindazonáltal kötelessége ezen nagy adókedvezményt adó szakasz ellen az egész ellenzékkel együtt felemelni tiltakozó szavát.

Ugy van! — Tiltakozunk mindnyájan! — hangzik az ellenzékéről.

— Itt a kormány e szakasszal fontos államjogi elvet sértett meg. Amit az Adriának adunk kedvezményként, azok a nagy összegek soha sem folynak vissza a nemzethez a nép közé —

szól helyeslés közt. A szónok szerint úgy állapítja meg a miniszter ezt a szerződést, hogy minél vagyonosabb lesz az Adria, annál nagyobb lesz a szubvenció, mert hiszen annál nagyobb jövedelmi adót engedünk el neki.

— Ugy van! Ugy van! Botrány! — kiáltják az ellenzékéről nagy felháborodással, Visontai pedig azt kérdi, hogyha elfogadja a parlament ezt a javaslatot, hogy mehet szembe a szocialista sajtó vádjainak. Kérdi a minisztert, hogy megéri-e az Adria ezt a szubvenciót s hogy ily mértékben nyuljunk bele miatta és oly mélyen a szegény nép zsebébe.

— Éljen! Igaz! Ezt kérdezzük mi is! — hangzik az ellenzékéről újból nagy zúg és felháborodás közt, — a szónok pedig azt kérdi most a kormánytól, hogy összefér-e az a kormányzás szolid elveivel, hogy míg az ország népe nyomorúságot szenved, addig egyeseknek gazdagságot, vagyont és pazar életmódot nyújt az állami vagyonból! A szakaszt nem fogadja el.

Visontai Soma beszéde nagy hatással volt az ellenzékre, midőn befejezte szavait az hosszasán éljenzett.

A tárgyalást ezután megszakították, áttértek az interpellációra, melyről lapunk más helyén szólunk. Az ülés az interpelláció megtétele után véget ért.

A választások.

Aki vidéken lakik, távol minden politikai összeköttetéstől, nem lehet beavatott politikus. Hanem gyakran ez éppen az előnye a benfenetéseknél fölött. Mert azok sokszor az erdőt a fa miatt nem látják; igen közel vannak hozzá. A távolból szemlélő pedig jobban látja az összességet s ha nyílt feje s szeme van, olyat is észrevesz, ami a közelből a sok részlet miatt elkerüli a figyelmet.

Igy pl. honnan van az, hogy a választási mozgalmak már megkezdett, sőt javában folyó boszorkánytáncában mindaddig elmaradt nemcsak per tangens, hanem határozott kérdőrevo-nása a kormánynak a közigazgatás államosítása felől.

Mert habár az Adria s az összeférhetlenségi törvényjavaslat foglalja le a képviselők teljes figyelmét: még sem lehet feltételezni, hogy minden ellenzéki párt és párti képviselő oly egy nyomon járna, hogy e tagadhatatlanul nagyon fontos és aktuális két kérdésen kívül egyébre nem gondolna, egyéb kérdéssel egyáltalán nem is foglalkoznék. — Hiszen az — kereken kimondva — valóággal szegénységi bizonyítványa volna az ellenzéki képviselőknek; — hiszen csak egy szerény gazdanak sokszor nem egy-két, hanem 15—20 felé jár az esze és intézkedési kényszerítése, az ő szűk gazdasági körében s folyton ésszben kell tartania azt a régi latin közmondást: „unam faciendum, alterum non negligendum.“

Bizonyos titkos okának kell tehát annak lenni, hogy sem a képviselőház ellenzéki pártjai, sem a sajtó, sem a pártkörök, sem az ellenzéki összeállítású megyék (vajmi kevés!), most a választások küszöbén egyáltalán nem foglalkoznak a közigazgatás államosításának kérdésével. (Hogy a kormánypárt nem teszi: az könnyen érthető!).

Pedig ezzel nagyon, de nagyon foglalkozni kellene! Mert a jövő választásokra kiadott az a jelszó, hogy semmiféle állami vagy megyei hatalomnak sem szabad nyomást gyakorolni a választásokra, ki lévén mondva a szentencia, hogy *tiszta választások legyenek*, — mondom — ezen jelszó egy tantuszt sem ér, ha *előzetesen* a közigazgatás államosításának kérdésével tisztába nem jövünk.

Felesleges, sőt talán nevetséges a kormánynak vagy a képviselőknek elmondani, hogy miért? Mert hisz ők nagyon jól tudják s teljesen orientálva vannak e kérdésben. Nem hallgathatom el mint vidéki ember azt a meggyőződésemet, hogy — dacára minden belügyminiszteri rendeletnek — *az idén sem lesz tiszta választás, ha a közigazgatás államosításának kérdése előzetesen el nem lesz döntve*. A két paragrafusos törvény megvan ugyan, de hát ez csak ijesztőjeül szolgál a közigazgatás összes madarainak, — beleértve a községi

jegyzőket is — hogy valamiképpen el ne tántorodjanak a kormány pártjától s ne merjék szavazatukat ellenzéki képviselőre adni, de sőt rajta legyenek, hogy mentül több kormánypárti szavazót hajtsanak be az urnához, mert ha nem, hát akkor . . . akkor . . . nem államosíttatnak.

S már most tessék felszámítani: hány ezer szavazata volt a kormánynak csak ezen a réven a mult választáskor, a hivatalnok- és tisztviselő-seregben! Csak egy közigazgatási naptárt kell kézbe venni, — pedig az alantasabb posta és táviró- és vasutisztek abban elő sem fordulnak. A közigazgatás hajcsárai pedig most is úgy fogják a kormánypárti szavazókat az urnákhoz hajtani, mint a Bánffy-éra alatt. Mert ne tessék ám gondolni, hogy ennek a szegény országnak minden községe annyi politikai belátással, érettséggel és önállósággal bír, hogy a közigazgatás nyomásának ellen tudjon állani. Dehogy! Ezek oly ritka kivételek, mint oázis a sivatagban, sziget a tengeren. A községek tulnyomó száma, főként lakosaik eladósodottsága miatt, e tekintetben ma már oly fegyelmezett, hogy amit a főszolgabíró a jegyzőnek megrendelt, s amit a jegyző közzé tett, az ellen a képviselőtestület még csak mukkanni sem mer. Merne csak! Harmadnapra járná az adóvégrehajtás s egyéb *szelid* nyomás! Pedig valamint a kormány az államnak, úgy az alispán a megyének, a főszolgabíró a járásnak s a jegyző a községnek vagy körzetének első szolgálója — elméletben; a gyakorlatban azonban ellenkezően van.

A gyakorlatban ezek mind urai az ő uraiknak, mert az ő uraik értetlenek és így gyávák, meghunyászkodók, közös érdekekkel — mint hogy azokat felfogni nem képesek — nem törődők. De hogy is lehetne másként? Az értelme-sebb s önállóbb középosztály alig létezik már, maradt a volt urbéres és bockoros nemes, de elzülve; amannak helyébe lépett egy más osztály, amely — mint ahogy a cigány mindenütt a falu vallásán van — ez is mindig s mindenütt a kormány uszályába kapaszkodik, legyen az a kormány abszolutistikus vagy alkotmányos, az neki mindegy. Ő nemzetközi, jobban mondva hazátlan s Istene csak az aranyborjú. Befogadta, édes gyermekévé fogadta a nemzet és ő mégis úgy viseli magát, mint akinek se országa, se hazája, hanem: ubi bene, ibi patria. Tisztelet s elismerés a nagyon csekély kivételnek! A parasztot választásra behajítják, a zsidó eo ipso a kormánypártra szavaz, az intelligencia önértékes része már be sem megy a választásra, a tisztviselői és hivatalnoki kar pedig a kormány-pártraszavazás kényszerítő hatása alatt áll.

Tessék már most ilyen auspiciumok mellett s ilyen anyaggal a választásoknak neki menni, ha a kétségek tömkelegében legkisebb jel sincs arra nézve, hogy hát államosítva lesz-e a közigazgatás, vagy sem?

Belátható, hogy a választásokig a közigazgatás államosítása sem süthető nyélbe, mert még csak a kezdet kezdetén vannak az előkészületek. De hisz épp ez a mulasztás és baj. E mulasztás korrekтивuma gyanánt mondassék ki tehát határozottan s minden kétértelműség nélkül, hogy, ámbár a közigazgatás államosítása még nem válhatott ténnyé (ne is váljék!) és így a Damokles kardja még mindig az alispánok, főszolgabírók és jegyzők feje felett lóg: azért az állami és közigazgatási hivatalnokok és tisztviselők politikai meggyőződése oly sérthetetlen és befolyásolhatatlan, hogy az határos a képviselői immunitással. Ámbár ha a mult a jövő tükre, akkor a lefolyt 1¹/₂ század tapasztalatai után ezt a biztosítást sem fogadhatnánk el teljes megnyugvással, mert keserves emlékünken van még Bosznia elfoglalása és más egyebek.

Hanem a *szolgálati pragmatikát*: azt már csakugyan meglehetően és kellene csinálni a választásokig, mert hisz évek óta készül, sőt tán már készen is van. Ezzel, ha már a *titkos* szavazást egyáltalán elvetendőnek tartja a kormánypárt, némileg mégis segítve volna a választások tisztaságán; ha pozitíve nem is, de legalább negatívum — azáltal, hogy az ellenzéki érzelmi hivatalnok nem rendelhetnének az ország egyik széléről a másikra, hogy az előbbi összeírás lakóhelyén kormánypárti képviselőre adja le a szavazatát, mint ez a Bánffy-kormány alatt történt. Mert ha sem államosítás, sem a pragmatika, sem semmiféle gyökeres intézkedés nem történik a választások előtt, akkor tiszta választások abszolút nem lesznek; a kormánynak — persze — nagyon kellemes lesz aztán arra hivatkozni,

hogy: kiadtuk a rendeleteket a választások tisztaságára, a politikai meggyőződés tiszteletben tartására és az eredmény ime a kormánypárt óriási többsége.

Tehát a Sipka-szorosban csöndes minden. Holott a nemzet nagyobb fele feltétlenül ellenzéki. És félre lesz vezetve ismét nemcsak az uralkodó, hanem Ausztria és egész Európa.

A hirhetté vált kétparagrafusos törvénnyel az én egyszerű agrárius eszemmel sokkal jobb kétparagrafusos törvényt proponálnék:

1. §. A képviselőválasztások 1901-től fogva *titkos szavazással* történnek.

2. §. E törvény végrehajtásával a m. kir. belügyminiszter bizatik meg.

Egy pártönkivüli agrárius.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. Bécsből jelentik: A tegnapi ülés napirendje előtt *Klofac* benyújtotta sürgős indítványát a katonai brutalitások dolgában. *Klofac* indítványa megokolása után hozzászóltak még *Herold*, *Holanaky* és *Fressel*, ki indítványozta, hogy az ülés a honvédelmi miniszter megérkezéig függesztessék fel. Az indítványt el is fogadták. Az ülés újra megnyitása után a honvédelmi miniszter, *Welserheimb* beszélt az indítvány sürgőssége ellen. A szavazás során az indítvány sürgősségét elvetették. Csak ezután térhetek át az illeték novella tárgyalására, a napirend tulajdonképpeni tárgyára. *Körber* miniszterelnök benyújtotta a víziutakról szóló törvényjavaslatot. Wolf hozzászólása után az ülés véget ért. A legközelebbi ülés kedden délután 11 órakor lesz.

A delegációk. Tegnap, mint Bécsből írják, *Körber* miniszterelnök a pártvezérekkel megálapította a munkaprogramot. *Körber* kijelentette, hogy a parlament ülésére a delegációk idejétől függ, ezt pedig csak akkor lehet megálapítani, ha már tájékozva lesz a magyar viszonyok felől. A miniszterelnök bejelentette egyúttal, hogy ez év őszén javaslatot fog benyújtani a sajtó törvény reformjáról.

Kína kártérítése. A nagyhatalmaknak követelése Kína ellen még nincs minden állam részéről precizizozva. Az eddig bejelentett kártérítési követelések összege azonban már eddig is meghaladja a hatvanötmillió font sterlinget. Oroszország követelése 16.9 millió, a hadiköltségek és a mandurjai vasut megrongálása fejében, továbbá 1.2 millió magánosok kára fejében. Azonkívül 200,000 fontot követel Oroszország április elsején tul minden hónapért. Olaszország 2,800,000 font sterling kártérítést és május elseje után minden hónapért 100,000 fontot, továbbá az esetben, ha a megszállás a jövő télig meg nem szűnik, még 1,600,000 fontot és a magánosok kártérítése fejében 1,400,000 fontot követel.

A bolgár kormány válsága. A bolgár kormányt belső válság fenyegeti. A költségvetés összeállításakor ugyanis *Karavelov* miniszterelnök és pénzügyminiszter és *Paprikov* hadügyminiszter keményen összekaptak, mert a pénzügyminiszter jelentékenyen le akarta szállítani a költségvetést, a hadügyminiszter pedig nagy összeget követelt a hadsereg reformjára. Még nem tudják, hogy a f-jedelem milyen álláspontot foglal el ebben a kérdésben. *Karavelov* táviralozott a fejedelemnek, hogy az ország válságos helyzetére való tekintettel, rövidítse meg külföldi tartózkodását. Május harmadikán teszik le II. Sándor cár emlékszóbrának alapkövét. Erre az alkalomra egy orosz nagyherceget is Szófiába várnak.

TÁVIRATOK.

A délatrikai harctér.

London, április 27. Pretóriából tegnapi kelttel *Kitschener* lord a következőket jelenti: A legutóbbi táviratok és jelentések óta elfogtunk 113 bur, 10 bur megadta magát, zsákmányul esett 138 puská, 98 ló, egy tizenkét fontos ágyú és 15,000 kiskaliberű töltény. Tizenkét bur elesett. Helvéciánál egy 4.7 centiméteres ágyú esett ke-

zünkbe, amelyet azonban előbb hasznavehetlenné tettek a burok. Kezünkbe esett azonkívül egy szintén hasznavehetlenné tett Maxim-ágyú, sok szekér és marha. Angol részről elesett egy ember, megsebesült egy hadnagy és hét ember.

Delcassé Péterváron.

Pétervár, ápr. 27. *Delcassé* francia külügyminiszter tiszteletére gróf *Lambsdorff* külügyminiszter tegnap nagy ebédet adott, amelyen a vendéglátó gazda igen meleg felköszöntőt mondott *Delcassé*-ra, akit kedves barátjának és kollegájának nevezett. *Delcassé* szintoly melegséggel felelt az orosz kormányfőnek.

A pestis.

Fokváros, ápr. 27. Hivatalosan jelentik, hogy a mult héten itt 64 pestiseset fordult elő 33 halálalozással. A betegek között van 17, az elhaltak között négy európai. Port-Elisabethben az e hónap 16-dikán jelentett eset óta nem fordult elő újabb pestiseset.

FŐVÁROS.

Közélelmezés és köztisztaság. Elméletben a közlelmezés — különösen ha olyan költséges apparatus ellenőrzi, mint a fővárosban — okvetetlenül tiszta. A gyakorlatban úgy látszik, nem az. A budapesti hentesipartestületnek abból a memorandumából következtetjük ezt, amelyet most nyújtott be a fővároshoz. Az ipartestület arra kérte a várost, hogy a szatócsokat és a fűszereseket tiltsa el a hústermékek árusításától. A szatócs- és fűszerüzletekben a husáruk a mindenféle mérges és tisztátalan anyagok között hamar megromlanak. A laza ellenőrzés mellett a közönség nagy része — különösen a külső részeken — folyton az ilyen élvezhetetlen árut használja. Igen sok esetben fordult elő betegedés is a romlott árutól, de a hatóság mindeddig semmit sem tett a visszaélések korlátozására. Az ipartestület — miután a maga érdekeit is károsítva látja — azt kéri, hogy a tanács vagy az árusítást tiltsa el az egészen, vagy a köztisztasági és közegészségügyi követeléseknek megfelelő szigorú ellenőrzést léptessen életbe.

Játék a közérdekkel. Négy éve, hogy kipattanott a főváros fináncapacitása azt az évtizedeken át őrzött titkukat, hogy rendetlen a főváros gazdálkodása. A nyilvános beismerés nyomán felharsant lelkesedés hevében azután kimondották, hogy meg kell szüntetni az eddigi rendetlenséget, meg kell honosítani a takarékoságot, egyszerűsíteni és olcsóbbá tenni a közigazgatást, mindenek előtt pedig a bevételek emeléséről kell gondoskodni. Négy év óta azután egyebet sem tesznek, mint elismételik, hogy ezt, meg azt kell tenni, így meg úgy kell reformálni s néha — pajkos jó kedvtükben — egy kis adóemelés is megeresztenek. Tavaly tél óta pedig óriás erővel dolgozik egy 30 tagu bizottság azzal az elszánt akarral, hogy tönkre reformálja az egész fővárost. Hát igen szép dolog ez s ha véletlenül nem a székes fővárosban, hanem valahol Mucsán történnék, szót sem tennék érte. De mert a fővárosról, az ország első törvényhatóságáról van szó, helyén valónak látnánk, ha végre valahára az „illetékes felsőbb körök” is beleavatkoznának ebbe a rut komédiába. Amióta nyilvánossá lett, hogy a várospenzügyeit rendetlenül kezelik, a közvagyonnal minden komolyság nélkül gazdálkodnak s amióta elhatározták, hogy ezen az állapoton változtatni kell: azóta több ez adósság és nagyobb a rendszertelenség. A cél világos: rákényszeríteni a lakosságot az adóemelés eltűrésére. Ez ellen pedig köröm szakadtig küzdeni kell. A lakosság százezreinek érdekeit nem lehet továbbra is Csáky szalmája gyanánt a városi urak kezében hagyni. S ha nem segít a kormány, segítsen magán a polgárság.

Az ötemeletes házak ügye. Budapestén tudvalevőleg nem szabad 25 méternél magasabb lakóházakat építeni s ha ezt a magasságot az építkező öt emeletre osztja is be, az ötödik emeletet lakásul használni tilos. Hogy azonban a drága telkeken épült házak jobban kihasználhatók s hasznosíthatók legyenek, a középítési bizottság albizottsága azt javasolja, hogy engedjék meg a különben is nagyon magas földszinti helyiségek kettéosztását, úgy, hogy a felső részt iroda vagy műhelyi helyiségül lehessen használni, ami voltaképpen nem más, mint az ötemeletes házak engedélyezése. Az engedély csak az első és második építési övezetre volna megadandó. A középítési bizottság tegnap foglalkozott az ügygel s kimondta, hogy a kettéosztást megengedhetőnek tartja, de csak a nagy körutakon belül eső területen s a széles utvonalakon. A házak magassága azonban 25 méternél több ezután sem lehet.

Karcolatok.

Budapest, április 27.

Biz úgy van az, hogy az összeférhetlenség revízióját a parlamenti tisztesség helyreállítása végett indították meg és meg is nehezítették — a tisztességes emberek dolgát.

A szövetkezetek tele vannak inkompatibilitással, a bankok tiszták, mint a Krisztus palástja.

Egy folt a becsületes emberek jellemére: ez lesz a jog, törvény és az igazság!

Kubinyi Géza ur is bejelenti, hogy ő obstruálni fog, ha az inkompatibilitást nem terjesztik ki a főrendiházra.

Nagyon helyesen van a t. Háznak gyűlt meg a szenyese, ennél fogva a főrendiházban rendezzük a nagymosást.

A pék fehér, a kéményseprő fekete.

A kéményseprőt ki kell dobni a pékműhelyből, de nem teszszük, hanem összeölelkeztetjük a péket a kéményseprővel.

Egy-egy kis fehérség ragad a kéményseprőre, egy kis korom tapad a pékre.

Igy csinálják nálunk az inkompatibilitást.

A német császár elviszi a fiát Bonnba, bemutatja a tanároknak, bemutatja a tanulóifjaknak, nagy áldomást iszik velök és német diákok között divó „Salamander reiben“-t is elvégzi velük nótázás közben.

Boldog Isten! mennyi nagyság van ebben a kicsiségben! Mennyi biztonság ebben a hámfából való kis kirúgásban! Mennyi komoly lecke rejlik ebben a kis tréfában... Ausztria részére!

Nálunk azonban nem fognak a német császártól tanulni, aki elvegyül a nép közé és fiának minden szocializmust tönkre silányító gárdát toboroz a német diákok sorában nem, nem, nálunk a kínai császárt követik, akihez ha beteg, még a doktornak sem szabad nyulni. Nyomorultul kell vesznie azért, mert ő kínai császár, beteg azért, mert a mandarinjai hosszú copfot viselnek.

Hej! sokszor a körmére koppantanak még az osztrák rossz diáknak, aki nem akar sem tanulni, sem pedig — feledni!

Az osztrák parlamentben már azzal dicsekszenek, hogy ők „nem hazafiak.“

Nálunk ennyire nem mennek mások, csak a szocialista Jakobok, meg a tudomány egyetem tanárai.

Miért is nem mennek ezek az elvtársak, a szocialisták, meg az anarhisták professzorok Ausztriába, ahol a haza és nemzet kicsinyes fogalmak, ahol az ilyen tanokért senkinek sem görbül meg a haja.

Komlóssy Ferenc kanonok urat nem eresztették be a bibornok-avatás ceremóniájára.

Kicsi a Zsigmond-kaporna, még a hercegprimás sem fért bele, mért nem maradhatott volna el annak egyik kanonokja?

Botháné asszony meg-meglátogatja Bothát és Kukli-prédikációkat tart neki a béke érdekében.

Botha, hogy házbékéjét megmentse, békét köt az angolokkal.

De hátha nem köt békét és most már a feleségét is megveri az angolok után.

Az udvar itt van. Bugapest lát egy kis udvari életet, de csak az udvarról, mert azontul csak osztrák embert eresztenek be, hogyha nem legalább is ekszcenciás ur!

Gili Balázs.

NAPIHIREK.

Budapest, április 27.

— (Anarkikus eszmék a katedrán) A magyar kir. tudományos egyetem falai közé is bevonult ime a kozmopolitika szellem. Hogy azonban munkája még erkölcsrombolóbb legyen, anarkista eszméket ápol, amelyeknek mérget, fertőző fullánkját a romlatlan ifjuság szívébe igyekszik átplántálni. Tisztelet adassék azonban

az ifjuság lélekbeli felsőbbségének, az erkölcs romboló anarkikus eszmék méltó visszautasításában részesültek a tudományoknak fölkent csarnokában. Ime az eset:

Dr. Pikler Gyula jogbölcseleti tanár már hetek óta furcsa tanokat hirdetett hallgatói előtt. Tanainak szellemét megvilágítja a filozofus professzor következő mondanása:

— Nekem az a célom, hogy az ily kicsinyes fogalmakat: haza, nemzet, kiirtsam az önök tudatából. A vallás az emberi lutaság legnagyobb megennyilvánulása!

És ebben a szellemben folyt az érdekes professzor előadásai tovább is. Végre is az ifjuság megsokalta az istentagadó és hazaáruló tanukat s a hallgatók egyike az anarkista profeszort tegnapi előadásán felszólalt s kérte tanárát, hogy ne akarja az ifjuság romlatlan lelkületét ilyen anarkikus eszmékkel megbontani, megteveszteni.

Dr. Pikler Gyula válasza pedig e felszólásra a következő volt:

— Önök fiatalok még, az én tanaimat felfogni és méltányolni alig képesek. Önöknek kötelességük mindent meghallgatni, amit mi itt tanítunk.

Az ifjuság elnöke szükségesnek tartotta erre felelni, de a professzor újra kijelentette, hogy tanai miatt nem engedi magát felelősségre vonatni. Ha felsőbb helyről kifogásolják tanait, az az ő baja lesz, akkor távozni fog a katedráról, de a maga tisztázását nem tartja szükségesnek.

Igy beszélt tegnap a tudománynak fölkennt férfja az ő hallgatóságához, szavaiban gyűlölet, hazaárulás, iszentagadás...

Most már várjuk, hogy ezekre a szavakra felsőbb helyen adják meg a megérdemelt választ.

Ebben az ügyben ma a képviselőházban interpelláció is volt. Az Adria vitáját délben megszakitották s az elnök felhívta gróf Zichy Aladárt, hogy interpellációját adja elő:

Gróf Zichy Aladár előadja, hogy alkalmat akar adni a közoktatási kormányknak, hogy nyilatkozzék igazak-e azok a vádak, melyek a sajtóban Pichler tanár egyetemi nyilatkozatairól megjelentek. Felolvassa a *Hazánk*-nak erre vonatkozó közleményeit, mire nagy felzudulás támad az ellenzéken. Interpellációt nyújt be, melyben kérdi a kultuszminisztert, hogy hajlandó-e ez ügyben haladéktalanul vizsgálatot indítani.

Elnök: Az interpelláció kiadatik a válasz és közoktatásügyi miniszternek.

— (Diszszemle a Vérmezőn.) Ragyogó, káprázatos színt öltött ma reggel a budai Vérmező. Ágyuk robtogtak, huszárok galoppoztak, gyalogosok masíroztak végig. A király ma tartotta diszszemléjét a budapesti negyedik hadtest fölött. A dandár és hadosztály parancsnokok izgatottan rendezték a csapatokat, tisztek vágattak egyik helyről a másikra: várták a királyt. Az Atilla-utcat és a Vérmezőt övező magaslatoz pedig a kíváncsiskodók ezrei lepték el. Öt perccel kilenc óra előtt érkezett meg azután a király. Az összes zenekarok a Götterhaltat kezdték játszani, a csapatok tisztelegtek. És kezdetét vette a diszszemle. A csapatok élén Lobkovitz herceg lovagolt. Elsőnek a gyalogság defilíroz, azután a tüzérség, végül a huszárok. A király láthatólag meg van elégedve. Többször mondja:

— Jól van, nagyon jól van!

A király a diszszemle után meghagyta főhadsegédének, hogy megelégedését parancsban is tudassa a hadtestparancsnokokkal s azt a legénység előtt hirdessék ki.

A diszszemle alkalmából herceg Lobkovitz Rudóif hadtestparancsnok a következő átiratot intézte a budapesti térparancsnoksághoz:

A mai katonai állomási parancsban a következő teendő közzé: Ó Felsőge a császár és király ő hadsegédének, Paar Ede lovassági tábornok ur ő excellenciájának a mai napon 4. szám alatt kelt átirata egész terjedelmében tudomásul hozatik:

„Ő császári és apostoli királyi Felsőge legkegyelmesebben megbizni méltóztatott, hogy a hadtes parancsnok és vezénylő tábornok ur ő hercegségevel legfelsőbb teljes megelégedését a ma kivonult csapatoknak kitűnő kinézéseert, nagyon jó tartasáért és jó diszmeneteléért tudassam.“

Különös elégtétellel tudatom ezen kegyes legfelsőbb elismerést; ez azonnal közlendő a kivonult csapatokkal.

Lobkovitz s. k.
táborszernagy.

— (József Agost vadászaton.) József Agost főherceg nejevel, Augustia főhercegnővel és Libits Adolf főhercegi jószágkormányzóval együtt tegnap Kisjenőre érkezett, ahol néhány napig vadászni fog. A főherceg — mint Kisjenőről írják — tegnap a somosi erdőben cserkészett, ahol három őzbakot ejtett zsákmányul. A főhercegi pár az eddigi megállapodás szerint vasárnap este utazik el Kisjenőről s Pannonhalmára megy, ahol meglátogatja Fehér Ipoly főapátot. A rend nagyban készülődik már az előkelő vendég fogadására.

— (Mária Valéria a gyermek otthonban.) Mária Valéria főhercegnő ma utazott el a fővárosból Bécsbe. Tegnap meglátogatta a Ferencvárosban levő Budapesti Első Gyermekek Menedék-Egyesületet, hogy személyes érdeklődésével buzdítson további nemes működésre oly intézményt, mely a gyámolatlan gyermekekre terjeszti ki védő szárnyait.

A fővárosnak és Károlyi Sándorné grófnének támogatásával épült fel az intézet, mely már negyedéve fennáll. Az intézet előcsarnokában az egyesület főuri pártfogói várták a főhercegnőre, aki tizenegy órára meg is érkezett, Vécsey bárónővel és gróf Cappy huszárnaggyal. A gyermekmenedékhely és az egyesület istvánbeli intézete növendékeinek hangos éljene köszöntötték. A kapujában Adler-Bankalári Hedvig asszony, az intézet előcsarnokában pedig gróf Károlyi Sándorné köszöntötte a főhercegnőt. A fenséges asszony először az intézet házi kápolnájában misét hallgatott, majd a fogadóterembe indult, ahol Novák Lajos kanonok mondta el néhány rövid szóval az intézet történetét és tevékenységének eredményeit. Ekkor az intézet két kis növendéke, Tabak Anti és Hegyesi Janka mondtak el egyszerre, jól összetanulva, bátor szóval köszöntőt. A főhercegnő megcsókolta a két gyermeket s így köszöntötte meg a beszédet s a bokkrétát, amelyet átnyújtott neki. Vagy félóráig tartó cerele következett most azután az épületet nézte meg a fenséges asszony. Első emeleten az intézet növendékei, huszonöt fiu és huszonöt leány a fenséges asszonyt így üdvözölték:

— Dicsértessék a Jézus Krisztus! Isten hozta főnő ségedet!

A főhercegnő távozása előtt beleírta nevét a vendégkönyve: „Mária Valéria főhercegnő, 1901. április 26.“

Fényes egyházi ünnep keretében tegnap szentelték föl a budapesti Mária-kongregáció új zászlóját az erzsébetvárosi plébánia templomban. Az ünnepen részt vett Mária Valéria főhercegnő is. A szertartást dr. Khol Medárd püspök végezte és az ünnepi beszédet Wolaflka Nándor címzetes püspök mondotta. A templomban fénys gyűlekezet volt jelen, közte gróf Apponyi Lajos udvarnagya, Mihályi balázsfalvi érsek, Radu Demeter lugosi püspök és a főuri világ számos tagja. A zászló, amelyet a kongregációnak Mária Valéria hercegnő asszony ajándékozott, nehéz selyemből készült, nemzeti színű és dúz aranyonai hímezett. A zászlót dr. Khol Medárd püspök szentelte meg és az első szöveget is ő verte be Vasary Kolos hercegprimás nevében. Nyomban a főhercegnő lépett a zászlóhoz és két szöveget vert be, mondván:

— Szűz Mária tiszteletére!

Sorban következtek a többi meghívottak. A szögbeverés után dr. Khol Medárd püspök a főhercegnő elé lépett és beszédet intézet hozzá. A kongregáció tagjai Solymos Oszkár plébános vezetése alatt majus 1-én reggel kirándulnak Mária-Remetére, hol ez alkalmából ünnepies misét tartanak.

— (Merénylő Kis Áron püspöknél) Debrecenből jelentik, hogy egy elvadult lelkű, rovott multu csavargó tegnap felháborítóan brutális dolgot követett el. VédreCs Mihálynak hívják a jómadarat, aki erőszakkal bement Kis Áron püspök lakására s fenyegető hangon pénzt követelt. A püspöki lakon ad ak is neki négy koronát, de a durva ember nem elégedett meg ennyivel, hanem többet követelt és szitkozódva mondta, hogy el nem megy míg több pénzt nem kap. Végre is a közelben álló rendőr segítségét kellett igénybe venni, aki aztán börtömbé kísérte a garázda csavargót.

— (A Lónyay pár birtokvásárlása.) A mult hetekben többször bejárta a magyar lapokat az a hír, hogy gróf Lónyay Elemér és felesége Csehországban birtokot vásároltak. Illetékes oldalról nyert értesülésünk szerint ez a hír teljesen alaptalan, mert gróf Lónyay és Stefánia királyi hercegnő, amennyiben birtokot fognak vásárolni, az a birtok csak Magyarországon lehet; ők másutt nem nem vásárolnak. Csehországban most béreltek ugyan egy kastélyt, de csak azért, hogy a királyi hercegnő ez idő

halásiban felülm... után a Zoltán-féle csúz- és kőszvény elleni kenőcs, mert a belegek, kik 15-20 éve szenvednek a furdókat és gyogyszereket használtak eredménytelenül, — e szernek köszönhetik meggyógyulásukat, tvegve a korona.

ZOLTAN BELA

gyógyító szertárban
BUDAPEST,
V., Sötéte-utca es Szabad-
ság-ter sarok.

Csúz és kőszvénynél

szerint közelében lehessen a szintén ott tartózkodó leányának, Erzsébet főhercegnőnek.

— (**Munkácsi özvegye.**) Munkácsi Mihály özvegye Budapestre érkezett, hogy férje, Munkácsi Mihály halála évfordulóját itt töltsse. Munkácsi Mihályné, ki barátnőjéhez, Földváry Emához szállt, ma meglátogatta férje sírját a kepesi temetőben.

— (**Üdvari hírek.**) A király a vérmezői csapatszemlérlől jövet, visszavonult lakosztályába és déli fél 1 óráig állami ügyek elintézésével foglalkozott. Déli fél 1 órakor kíséretével az Országos Képzőművészeti-Társulat Mücsarnokába hajtatott, ahol ünnepes fogadás várta. — Mária Valéria főhercegnő ma reggel kilenc órakor Vécei bárónó udvarhölgy kíséretében a rendes gyorsvonattal Bécsbe utazott.

— (**Lauffenauer Károly halála.**) A magyar orvosi karnak újra halottja van. Lauffenauer Károly, az idegbetegségek kiváló professora, ma hajnalban hirtelen meghalt. Régóta panaszkodott reumatikus bajáról, amelyet maga sem vett komolyan s amely úgy látszik, idő előtt sirba vitte. A magyar orvostudomány rendkívül sokat vesztett az elhunytban. Halála hírére az egyetemeken kitűzték a gyász lobogót. A orvosi tanács ma délután rendkívüli ülést tart, amelyen a temetés rendezését állapítják meg. Az elhunyt életrajzi adatai ezek:

1848-ban született Szekesfehérvárott. Egyetemi tanulmányait Pesten végezte. 1873-ban orvos sebész doktorrá és szülész mesterré avatták. 1873–76-ig a Schwarzer-féle gyógyintézetben segédorvos volt. A következő évet külföldön töltötte tanulmányuton. 1878-ban lett egyetemi magántanár, 1882-ben Rókus kórházi rendelő orvos, 1882-ben nyilvános rendkívüli tanár és 1891-ben nyilvános rendes tanár. Ugyanabban az évben az idegbetegségek tanítására is jogosítást nyert.

— (**Pannonhalma vendégei.**) Megirtuk már, hogy József Ágost főherceg nejevel Pannonhalmára utazik s ott meglátogatja a pannonhalmi apátot és egykori tanítóját. Mint értesülünk, április hó 29 ik napját állapították meg véglegesen. Ekkor fognak ő fenségeik a déli személyvonattal Győről oda érkezni. Visszatérésük másnap történik. Semmi hivatalos színezetű fogadtatás nem lesz, a látogatás egészen magán jellegűt visel.

— (**Pálmay Ilka és Relle Iván**) Pozsonyban, hol állandó a harc a német színészet ellen, Pálmay Ilkának is kellemetlen kalandja volt a német muzsa miatt. A művésznő vendégszereplésre érkezett Pozsonyba a minap. A színház igazgatója, Relle Iván arra akarta rábírní, hogy a Nebántsvrágót játssa el — németül. A művésznő perze ebbe nem ment bele. Amikor Pálmay megérkezett — írja a Ny. H. — künn a vasutnál egy városi tanácsos fogadta. Magával az igazgatóval csak másnap találkozott véletlenül. A próbán meg Pölcz Ede német karmester Palmaynak ama kérdésére, hogy lesz-e hárfakiséret is azt felelte németül:

— Más művésznők is énekeltek már itt ezt a szerepet, azok is voltak olyan kiválóak mint ön, mégse kellett nekik hárfá.

Mikor meg Pálmay valami betétet akart énekelni, Pölcz dühösen csapta le a karnagy pálját és kijelentette, hogy nem dirigál.

A művésznő csak azért nem hagyta ott a próbát, mert nem akart ártani Pozsony szegényeinek, akiknek javára fellépett. Művész Pálmay maga paszolta el az odavaló ujságok kritikáinak.

— (**Kiállítás az Iparcsarnokban.**) A párisi világ kiállításon bemutatott mezőgazdasági, vízépítési, kertészeti, erdészeti, vadászati s ezzel kapcsolatban az ösfoglalkozásokat jellemző magyar tártatból Darányi Ignác a városi Iparcsarnokban külön kiállítást rendeztetett, amelyet kedden, harmadikán nyitnak meg ünnepiesen. A megnyitásra már szétküldték a meghívókat. A kiállítást május elsejétől fogva másfél hónapig minden nap ingyen tekintheti meg a közönség.

— (**Anglia kiadásai.**) A londoni Gazella közli Anglia eddigi kiadásait a dél-afrikai háboruban. 1899. október 30-ától kezdve 1900. október 30-ig 261.374 katonát és 173.577 állatot (ló és öszvér) vittek Afrikába. A katonák naponta átlag 358, az állatok pedig 470 tonna élelmiszert fogyasztottak el. Tekintve, hogy minden élelmiszert hajón kellett hozni, érthető, hogy milyen rengeteg költségre került a háboru. Hicks-Beach pénzügyminiszter három milliárd és 825 millió frankra becsüli a háboru kiadásait. Kivettek Afrikába 122 millió töltényt és Maxim-löveget, 1,031.000 hét centiméteres ágyú-löveget, 50,000 lepedőt, 865,000 paplant, 385,000 vízhatlan köpenyt, 715,514 bluzt, 825,902 nadrágot, 827,500 inget, 897,976 pár cipőt, 16,470,000 pár harisnyát, 40,000 nyerges és 140,000 öszvérszerszámot. A háboruban nagy szerepet játszott a vasut és egyetlen angol hadtest sem nyomult előre anél-

kül, hogy legalább 100,000 tonna anyagot ne vitt volna vonaton. A burok 169 nagy és 200 kisebb hidat pusztítottak el. Pompásan működött a táviró, amelyet 10,145 mérőföldnyire fejlesztettek és amelyek összesen 2,500,000 táviratot bonyolítottak le. A posta is remekül működött mert hetenkint átlag 750,000 levelet továbbított.

— (**A budapesti munkaközvetítő intézetnél**) az e heti kimutatás szerint 6347 munkás keres alkalmas zást, kik közt majdnem minden iparág van képviselve. Hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 64 cipész-segéd ülő munkás, 14 szövő munkás cipész-segéd, 4 külfönte munkás cipész-segéd, egy üvegfuró, egy esernyő-készítő és 51 szabó; vidékre keresnek: 18 cipészt, 9 csizmadiat, két szűcsöt, 2 péksegédet, egy mézeskalácsost, egy kéményseprőt, 11 kádárt, 6 bográrt, 2 kosárfonót, 2 cirokseprő-kötőzt, egy könyvkötőt és egy szappanos. Keresnek továbbá galvanizálónt, gépharisnyakötőnt, fehér-felső-ruha-, gép- és varrónőket, nyakkendő-készítőnt, vasalónőket tisztító intézetbe, papír-szipka-készítőnt, mintazacskó-ragasztónőket, könyvkötőnt, pincérnőket, vendéglői mindenesnőket, nyomdai és amerikai géberakónőket, vonalzó-géberakónőket és aprófavágó-asszonyokat. Inasfiakat felvesznek asztalos, bádogos, cipész, faesztergályos, férfi-szabó, fodrász, kárpitos, kovács, könyvkötő, lakatos, sütő és szobafestő mestereknél és kereskedőknél; tanulóleányok pedig varrodákban nagyobb számban. Mindezen iparokra alkalmas egyének jelentkezzenek az intézetnél: VIII, József-körút 36. sz. alatt.

— (**Felrobant löpörgyár.**) Még most sem tudják bizonyosan, hány áldozata van annak a szörnyű robbanásnak, amely tegnap délután a Majna Frankfurt melletti Griesheim községben történt. A tüzet már elfojtották, de a füstölgő romok alul egyre kerülnek elő a föl ismerhetetlenségig eltorzult halottak és halálosan megsebesült emberek. Eddigél, a táviratok jelentése szerint, nyolcvan halottat találtak, de azt hiszik, hogy a romok alatt még több holttest is van. A katasztrófáról a következő tudósítást kaptuk:

A pusztító tüzet sok fáradsággal és veszedelemmel sikerült korlátozni. Amíg a tüzet el nem oltották, addig az egész lakosságnak ott kellett hagynia a községet és csak félkilencór engedték meg a lakosságnak, hogy visszatérjen. A vasuti közlekedés este nyolc óráig szünetelt és csak sebesülteket szállítottak. Tegnap azt beszélték, hogy a halottak száma tizenöt, de teljes bizonyossággal még nem lehet tudni a halottak számát, akik bizonyára kevesebben vannak, mint ahogyan tegnap a rémület első pillanataiban hitték. A sebesültek száma körülbelül kétszáz. Dr. Jakobi, a gyár egyik vegyésze eltűnt; két másik vegyész is hiányzott, de ezek utóbb előkerültek. A katasztrófa körülbelül ezer munkást fosztott meg kenyérelől és szakértők számítása szerint öt millió márkát kért okozott. Tegnap reggel három órakor újabb robbanás történt, de senki sem sérült meg, mert a veszedelem színhelye el van zárva. Delelőtt tizenegy órakor ismét fölrobbant egy benzinkáz, mire a mentőknek s a tűzoltóságnak menekülni kellett. Féltilenkettőkor Griesheimban megadták a vészjelt, mire az egész lakosságnak ki kellett vonulnia a községből. A tűzoltóságnak, mentő-zemélyzetnek és a katonaságnak is el kellett hagyni a katasztrófa színhelyét. Atól tartanak, hogy egy 500,000 literes benzintartó is fölrobban. A lakosság holtra rémülten menekült s a nagy zűrzavarban néhány asszonyt és gyermeket összetörtak. Nagyon megnehezíti az oltás és a mentés munkáját, hogy a romok közt minden pillanatban újabb robbanástól kell tartani.

— (**Két újságíró halála.**) A magyar újságírásnak két halottja van. Az egyik elhunyt újságíró Albrecht-Áldor Ármin, a Magyar Állam munkatársa, aki özvegyet és öt árva hagyott hátra. Holnap délután öt órakor temetik a Damjanics-utca 34. számú gyászházából. Különgyászjelentést adtak ki a Budapesti Újságírók Egyesülete, az Országos Pázmány-Egyesület és a Magyar Állam szerkesztősége. — A másik Székely Andor, aki már rég óta betegeskedett s ma éjjel huszonhét éves korában meghalt.

— (**Szegény egyetemi hallgatók.**) Az Egyetemi Kör irodalmi és retorikai osztályának tegnapi fölolvás-ülésén Köpöcsy Dezső beszélt az ifjuság szerepéről a társadalomban s a fölolvás keretében azt indítványozta, hogy indítsanak társadalmi akciót annak a 230 szegény egyetemi diáknak érdekében, aki nem tudta az egyetemen a második félévre a tanítás díját lefizetni. Az indítványt el is fogadták s az Egyetemi Kör elnöke ége már elkészítette a fölhevást a magyar társadalomhoz, hogy segítsen a szegény diákokon. Az adományt e célra vagy az Egyetemi Kör elnöksége címére, vagy az egyetem központi iradójába kell küldeni.

— (**Nagy vasuti szerencsétlenség.**) A Kaiser Ferdinands Nordbahn bécsi állomásáról tegnap este Krakkó felé indult 3. számú gyorsvonat, az éjjel Pohl állomásosszeűtközött a

351. számú tehervonattal. A tehervonat vezetője meghalt, a gyorsvonat utasai közül sokan megsebesültek. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a tehervonatot idő előtt indították utnak. A vasuti szerencsétlenség következtében a 3. és 4. számú gyorsvonatok két óránál nagyobb késéssel érkeztek. Mástkülönb a forgalom nem akadt meg, mert mind a két sínpar ép maradt.

— (**Diáktüntetés Pozsonyban.**) Pozsonyból írják: A színházban tegnap magyar előadás volt, amely tíz óráig tartott. Hét órától kezdve a színházterem több százfőnyi tömeg állott, amely mindinkább fölzaporodott, úgy hogy a közlekedés is megakadt. Az előadás után az igazgatót a jogászok viharosan megabucgolták, de az igazgató nem mutatkozott, mire az ifjuság elvonult. A közönség kisebb része ama városi képviselők lakása elé vonult, akik ellen az ifjuság tegnapelőtt állást foglalt. Itt aztán éljenek. Rendzavarás nem történt. A rendőrség a dobálók és ablakverők ellen megindította az eljárást. A budapesti Egyetemi Kör elhatározta, hogy a pozsonyi jogakadémia hallgatóit, akik a német színészet ellen tüntettek, táviratban fogja üdvözölni.

— (**Szerencsés baleset.**) A Rádayak ősi fészkeben, Pécelen kinos eset foglalkoztatja az ottani közvéleményt. A kései órákban a fővárosba utolsónak induló személyvonatra többek között egy három tagból álló család az utolsó pillanatban fölakarván szállni, a kupé ajtaját szerencsétlenségükre zárva találták. A vonat eközben gyorsan rohogott kifelé a pálpaudvarból. A család kinos félelem közepette húzódt meg a kupé lépcsőjén, mignem Rákos-Csaba vasuti állomása alatt a férfi, aki nejét s gyermekét tartotta — eszméletlenül esett le, magával rántva mindkettőjüket. Esésük szerencsés volt, amennyiben egy kisebb sérülésen kívül egyéb bajuk nem esett. A megindított vizsgálat eredménye fogja kideríteni, hogy kit terhel a felelősség sulya,

— (**Kolumbus jelölt.**) Pozsonyból írják: A kis Kromp Ferenc, addig olvasta a Krouze indiánokkal viaskodó hősenek történetét, míg ő is kedvet kapott egy ilyszerű kiránduláshoz. S ezt egyszerűen úgy képzelte elérni, hogy Pozsonyban lakó szüleitől megszököve, felült az első hajóra. De nem messzire jutott, csak Magyar-Óvárig, hol ha nem indiánok, de a rendőrök kezei közé került, akik a 10 éves Robinzont nyakoncsipték s haza szállították aggódó szüleihez Pozsonyba.

— (**Az Újpesti leánykiházasító egyletről.**) A következő hirdetmény lett közzétéve, a fenti intézetről, mely fennállása óta széllhámoskodással és szegény népek léprecsalásával gondolta magát fentartani és egyesületi tagjainak vagyont gyűjteni:

A belügyminiszter 1900. évi 28579/V. szám alatt kelt rendeletével az „Első Újpest és vidéke leánykiházasítási, temetkezési és jólékonysági egylet” feloszlatását végérvényesen elrendelte.

— (**Magyarfaló oláh tanító.**) Kolozs-Borsza mint egyik kolozsvári lap írja — nemcsak arról nevezetes, hogy a millennium évében megtépték ott a magyar nemzeti lobogót, hanem arról is, hogy a magyarság ott apad, pusztul. Ha úgy áll a dolog, hogy a borsai magyarság nagy része szívesebben beszél oláhlul, mert könnyebben fogor ebben a beszédben a nyelve. És ez annál nagyobb hiba, mert Borsán nagy hivatást teljesítő állami iskola működik, amely kitünő eszköz lehetne a magyarosodás terjesztésére, azonban a helyi hatóságok ináolenciája folytán inkább iskola nélkül kószál a községben vagy száz tanköteles, minthogy az állami iskolába beterelenek, hogy így a kormányt bevégzett tények elé állítva, annak fejlesztését tőle kierooszakolják. Könnyű munkája van ott a lelketlen igazgatónak, aki Barbucz Elizeus, állami nyugdíjon élőkődő oláh tanító képében működik. Egyházi és ifjusági dalárdát alapít, lévén a dalkörrel főtörkévése az oláh aspirációnak híveket szerezni. S ez az ember a magyar államtól 400 korona nyugdíját nyugodt lélekkel teszi zsebre már évek óta. Pedig nem is munkaképtelen és éppen magyarelleses törekvéseiért nyugdíjazták. A magyar állam megkövetethetné a kolozs-borsai hazafias intelligenciától, hogy segítsen a magyar egyház és állami iskola virágzóvá-emelésében, mert azon az exponált helyen is csak ezek a magyar nemzet bástyái.

— (**Férj és feleség.**) Nagyváradon tegnap este egy Veress Károly nevű bírósági kézbesítő feleségével verekedett s a düh annyira felingerelte a különben is indulatos embert, hogy az égő petróleum lámpát feleségéhez vágta. A szerencsétlen asszony ruhája meggyuladt a petróleumtól és oly sulyos égési sebeket szenvedett, hogy haldokolva szállították a biharmegyei kórházba. A rendőrség a brutális férjet letartóztatta.

— (A boldogtalan szerelem) Egerből jött Budapestre Király Erzsébet 21 éves leány s itt beállt pintárosnőnek. Közben megismerkedett egy fiatalemberrel, aki elvitte a kávéházba a Lóportár-utca 7. sz. alatt levő házában vett fel lakást. Itt éltek boldogan egy ideig, míg a fiatalember ki nem ábrándult s tegnap faképnél hagyta a leányt, aki annyira a szívére vette a válás keserűségét, hogy délután forgópisztoly mellé lötte magát. A halálkölő leányt a Rókus-kórházba szállították.

— (Szerencsétlenség egy waggongyárban.) Győr-ből írják: A győri waggongyárban tegnap délután szerencsétlenség történt. A közszőrümuhelyben a nagy köszörűkö széjjeltört s szétrepülő darabjai egy Reisinger ándor nevű munkást halálra, többeket pedig életveszélyesen megsebesített.

x Felhívjuk a t. olvasóink figyelmét Schrank és Blau versenyruháznak mai számunkban megjelent hirdetésére.

x **Vérgyógyítás** (Hemopátia). Már több ízben említés történt ezen új gyógymódról, mely, mint a napról-napra elért remek eredmények bizonyítják, hivatva lesz a most uralkodó gyógy-módoknak teljesen új irányt adni. E gyógy mód feltalálója és egyedüli képviselője dr. Kovács J. fővárosi orvos, akinek Budapest V., Váci-körút 13. sz. alatt hemopátiái intézetében, teljes gyógyulást nyernek mindazon betegek, kik asthma, szív-, gyomor-, bél-, hólyag vagy idegbajban (különösen neurastheniában), továbbá vér- és bőrbántalomban szenvednek. Ilyen betegek el ne mulasszák e hírneves szaktudós-hoz segítségért folyamodni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Művész-csemeték.

Foglalkozunk már az aranyifjuságnak ama nagy reményekre jogosító hajtásai, akik felbuzdulva az ábrázoló művészetet néha nagyon is pazarul jutalmazó ugynevezett (frenetikus) tapsokon, hosszas, álmatlan éjszakák után egy reggel azzal az erős határoással kecmérodnek ki nyoszolyájukból, hogy: Thália papjaivá szegődnek.

Igenis! Mert miért cipelje a nagyreményű ifju a „krenzlit” mint kereskedőinas, avagy miért cibáltassa a fülét holmi suszterlegénytől az olyan művészlélek, aki arra érez hivatást magában, hogy a világot jelentő deszkákról lobogtassa a kultura sziporkákat ontó színpompás lángját?

Művész hazája' nagyvilág, amint ezt a triumvirátus egyik tagja, Szabó Antal ur, már „kész művész” be is bizonyította a bécsi vendégszerepléseivel. De terem hábar idehaza is bőven, csak nem kell sajnálni a fáradságot a leszedésétől. Ámde mi tulajdonképpen nem azért foglalkozunk e helyen az ecsettel, hogy olyan dolgokba gabalyodjunk belé, amelyekből a művészet iránt való hajlam ledorongoltságával lennének kénytelenek kimenni.

Oh a világerő sem! Tiszteljük, elismeréssel adózunk a művészetnek, — és meghajlunk a művészhajlam előtt — csak éppen egy kis tartózkodásra intünk.

Ipar, villamos, meg automobilikus gördüléssel haladunk a civilizációnak nem mindenütt aszfaltos útján, különösen a színművészet terén s ez a roppant haladás, megvalljuk, már kezd egy kissé aggodalmassá válni.

Hiszen csak nemrég mutattunk rá, éppen a munkanélküli munkások tüntetése alkalmával, hogy minden téren túltégs tapasztalható. Az Országos Színészegyesület közgyűlésén elhangzott panaszok pedig arról tesznek tanúságot, hogy ilyen túltégs már a színészetben is nagy mértékben nyilvánul — vagyis szörnyű mód szaporodik az eszkimó, úgy hogy nemsokára több lesz, mint a foka.

A fókának az eszkimóhoz való viszonyát pedig úgy hisszük, fölösleges részletesebben is fejtegetni. Ehelyett rámutatunk arra a ferde helyzetre, amibe úgy a már kész színész, mint az igazán művészi pályára hivatott ifju jut, ha a fennálló viszonyok valamelyes módon nem szanálódnak.

Még most nem késő, az a gárda, amely a mostani színészközléből kikerül, talál még tervet rá, hogy tehetőségének a tisztességes megélhetés lehetőségét is biztossítsa, amellett, hogy híven szolgálja a magyar nemzeti kulturát is.

Ámde, ha oly mértékben szaporodnak a magánművészi iskolák, mint az utolsó időkben, könnyen megérhetjük, hogy egyszer csak a színészek rendeznek majd túltégs körmenetet — kenyeret és szerepet követelve az „uraktól.”

Hogy az a pár színésztendő, mielőtt a világot jelentő deszkákon érvényesíthette volna tehetőségét, előbb a lopás művészetében is gyakorolta volna magát, az bizonyára nem művészi hajlamból történt, hanem a nyomorúság kényszerítő hatalmából. Mert hiszen elmúltak már

azok az idők, amikor egy Szentpétery, egy Megyery és sokan a halhatatlanok közül, felejtettek éhséget, nyomorúságot, lelkekben csak egy gondolat honolt: oltárt emelni a magyar színművészetnek s áldozni rajta igaz hazafias-sággal...

Akkor prófétaság volt a színészi pályára, — ma élet-cél, — de nemes hivatás s éppen azért jobban meg kell válogatni azokat, akik diplomába bebec átást kérnek.

Kevesebb színészközlét és több hivatottságot a művészi pályára. Erre törekedjen a Színészegyesület és arra, hogy küszöbölje ki azokat a magá-intézeteket, amelyekben proletárokat nevelnek. Mert hiszen a cél nem az, hogy a pályaválasztást helyes utra tereljük, ha esetleg nincs hivatottsága a művészetre, hanem, hogy megfizesse a tandíjat...

A többi aztán az ő dolga...

És a törvényszéké, amely hivatva lesz megállapítani a triumvirátus „fellépési díjait” s egyszersmind méltányolva a művészet iránt eddig tanúsított ragaszkodásukat, egy-egy cellát bocsát rendelkezésükre, hol majd zavartalanul töprenkedhetnek Hamlettel: a — lét és nem lét fölött.

Mordány.

* A velencei nemzetközi műkiállítás.

Velencében ma nyílik meg a nemzetközi műkiállítás a művészet szerető világ nagy érdeklődése mellett. Az újságíróknak és művészeknek, amelyek Európa minden részéből ösztöseseregletek, tegnapelőtt mutatták be a tárlatot. A magyar művészeknek külön nagy termük van a tárlaton. Legelsőnek a magyarok kiállítása készült el. A nemzetközi tárlat remekül sikerült s a magyar művészek alkotásai ebben az előkelő körben is megállják a heijüket.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A képviselőház sajtópöre A képviselőház megsértése miatt folyamatba tett sajtóperek közül előreláthatólag a szegedi „Közvélemény” sajtópöre kerül leghamarább végtárgyalásra. A lapvizsgálatot ma végleg befejezte Kállay Miklós vizsgálóbíró. A képviselőház sajtópöre május hó második felében kerül végtárgyalásra, miután a vádlott maga is közvetlen főtárgyalás kitűzését kérte, de kérte egyúttal a bkv. 263. § alapján a valódiság bizonyítását is, miután itt az ország legelső erkölcsi testületéről van szó. A szegedi törvényszék legközelebb fog határozni a fölött, hogy helyt adjon-e a bizonyításnak. Ha helyt ad, akkor rendkívül szenzációs végtárgyalásra van kilátás, mert a tanúk közt van Széll Kálmán kormányelnök és Gullner Gyula államtitkár is, azonkívül vagy husz képviselő, az összes politikai pártok legkiválóbbjai.

NYILTTÉR.)

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asthma, szív, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem szívveréshűtés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

Egyőgmód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvostrnak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám a. Rendelés naponta 9—1 és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel arról értesíteni, hogy eddig *József-körút 22. szám alatt* volt

cim- és cimerfestő műtermemet

VIII., Sándor-tér 4. szám alá helyeztem át.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve maradtam kész szolgálja:

Szentes Jenő.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

A cégtábla.

Minden cég sok pénzt költ arra, hogy cégtáblája föl-tűnő legyen és hogy ékesen hirdesse, milyen előnyöket nyújt a céggel való összeköttetés. Nem esoda tehát, ha mindenki megáll az előtt a nagy cégtábla előtt, mely felsorolja, hogy a legtöbb és legnagyobb főnyereményeket az osztály-sorsjátékban a szerencsés Hecht bankház vevői nyerték. Ennél ékebb cégtábla nem is kell, mert minden reklámnál többet beszélnek a tények. Vásároljon tehát osztály-sorsjegyet a Hecht bankháznál, Budapest, Ferenciek tere 6. Huzás május 22-én és 23-án. Egész sorsjegy 12 kor, fél 6 kor, negyed 3 kor, nyolcad 1 kor. 50 fill.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonátözsde.

Készárúzet.

Buza elkelt:
Tiszavidéki 100 mm. 82 k. 8.20 kor. 200 mm. 80 k. és 200 mm. 78 k. 8.15 kor. 200 mm. 80 k. 8.15 kor. 100 mm. 79 k. 8.17 $\frac{1}{2}$ kor. 300 mm. 78.5 k. 8.17 $\frac{1}{2}$ kor. 500 mm. 78.5 k. 8.15 kor. 100 mm. 78.5 k. 8.15 kor. 100 mm. 78.3 k. 8.00 kor. 200 mm. 78 k. 8.15 kor. 100 mm. 78 k. 8.05 kor. 100 mm. 78 k. 7.95 kor. 100 mm. 76.5 k. 7.82 $\frac{1}{2}$ kor. 150 mm. 76 k. 8.00 kor. 1200 mm. 74 k. 7.65 kor. három hónapra.
Pestvidéki 300 mm. 78 k. 8.00 kor. 500 mm. 77 k. és 500 k. 7.87 $\frac{1}{2}$ kor. 100 mm. 77 k. 7.80 kor. 100 mm. 76.3 k. 7.57 $\frac{1}{2}$ kor. 100 mm. 76 k. 7.82 $\frac{1}{2}$ kor. 1300 mm. 75.6 k. 7.85 kor. Három hónapra.
Bánsági 6300 mm. 76 k. 7.70 kor. 700 mm. 74.5 k. 7.55kor. 1350 76.5 k. 7.77 $\frac{1}{2}$ kor. három hónapra.
Szentesi 4100 mm. 77.7 k. 8.02 $\frac{1}{2}$ kor. három hónapra.
Dunai 1000 mm. 7.45 k. 7.60 kor. három hónapra.
Bihari 100 mm. 76.3 k. 7.57 $\frac{1}{2}$ kor. három hónapra.
O.-Becsei 2350 mm. 74.5 k. és 1000 mm. 74.5 k. 7.87 $\frac{1}{2}$ kor. három hónapra.
Fehérmogyei 200 mm. 79 k. 8.25 kor. 200 mm. 78 k. 8.15 kor. három hónapra.
Erdélyi 100 mm. 78.3 k. 8.00 kor. három hónapra.
Becskei 2360 mm. 75.3 k. 7.67 $\frac{1}{2}$ kor. három hónapra.
Raktár 3000 mm. 76.8 k. 7.82 $\frac{1}{2}$ kor. 1000 mm. 78 k. és 800 mm. 76.5 k. 8.00 kor. 2040 mm. 76.8 k. 7.80 kor. Mind a három hónapra.
Zab 100 mm. 6.70 kor. kpf. 170 mm. 6.70 kor. kpf.

Értéktözsde.

Az előtözsde nyugodt irányzattal nyílt meg, az üzlet folyama alatt az értékek megszilárdultak és kedvező hangulattal zárultak.

Megnyitáskor jegyeznek:

Oszták hitelrészvény	—	695.25	—
Magyar hitelrészvény	—	698.50	—
4 $\frac{1}{2}$ -os koronajáradék	—	—	—
Leszámitolóbank	—	—	—
Jelzálogbank	—	—	—
Rima-Murányi	—	505.—	—
Államvasut	—	693.50	—
Városi villamos vasut	—	—	—
Közuti vasut	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	—

Délután 1 órákor jegyeznek:

Oszták hitelrészvény	—	694.50	—
Magyar hitelrészvény	—	698.50	—
4 $\frac{1}{2}$ -os koronajáradék	—	—	—
Jelzálogbank	—	480.50	—
Leszámitolóbank	—	448.—	—
Rimamurányi	—	505.50	—
Államvasut	—	692.75	—
Városi villamos vasut	—	303.—	—
Közuti vasut	—	578.—	—
Salgótarjáni	—	—	—

Az ország legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrása!

Nagybani eladás, Saját műteremben kapható.
Duplaszélű ruhakelme legújabb színekben
25 krtól 35, 45, 60, 75, 90, 1 frtig.
Francia batisztok 35 krtól 45, 60, 75 krig.
Fehér áttört batisztok 24 krtól 30, 35, 40 krig.
Fegfi. kaszmir és cloth paplan frt 3.50, 4.50

Finom atlasz paplan remek színek frt 6.50
1 készlet (3 db) ág- és asztal-terítő 4 frttől
4.50, 5.50 frtig.
Szövetfüggöny két ablakra frt 2.40, 3, 3.50
Csipkefüggöny két ablakra 3.50 krtól 4, 5,
6 frtig.

Gyönyörű cloth blouz remek színek frt 2.50
Finom szövét és luszter felszoknya
frt 3.50, 4.—
Remek alszoknyák frt 2.50, 3.25, 4.—
A legelegánsabb női ruhák frt 8.—, 10.—
15.—, 20.—, 25.—

← Gyásruhák 4 óra alatt elkészítettek. →

Herzeg és Horvát Kerepesi-ut 52.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1901. április 28.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

D. u. fél 3 órakor.
Elektra.

Este fél 8 órakor.
Endre és Johanna.

M. Xir. OPERAHÁZ.

Az afrikai nő.
Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

D. u. fél 3 óra or.
Mézeshetek.
Kezdete fél 8 órakor.
Telen.

VIGSZÍNHÁZ.

D. u. fél 3 órakor:
Ocskay Brigadéros.
Este fél 8 órakor.
A prémes kabát.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

D. u. 3 órakor.
New-York szépe.
Este fél 8 órakor:
A denevér.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

D. u. fél 3 órakor:
Náni.
Este fél 8 órakor:
Jogász szerelem.

Jőjjenek hozzám,

ha elegáns és tartós cipőket akar-
nak vásárolni. Kizárólag saját
gyártmányomat tartom, melyek
tartósságáért jótállással szavatol-
lok. Óriási választék, bámulatos
olcsó árak mellett. Vidéki
rendeléseket jobban esz-
közlök, mintha az ille-
tő személyesen va-
lasztotta
volna.

Nem tel-
szótkész-
séggel kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Férfi vikszos cipő, egy darabból, erős talp	3.—
Férfi vikszos betétes cipő, elegáns kivitel	3.20
Férfi vikszos elülfűzős cipő, gavallér forma	4.—
Divatós barna vagy sárga bagaria, előlkapcsos	4.—
Szalonlak, keztüdbőrszár, fűzős vagy cugós	4.—
Box Calf, borjubőr fűzős cipő	4.—
Legújabb fekete vagy sárga kerékpárcipő	4.80
Női finom zergebőr, cugós, 16 cm. magas szár	5.—
Női finom zergebőr, fűzős cipő	3.30
Szalonlak, fűzős vagy cugós	3.50
Divatós barna vagy sárga fűzős cipő	3.40
Fekete vagy barna zerge félcipő	2.20
Több száz divatos ábrákkal ellátott árjegyzékem, mér- tékvéssé utasítással együtt ingyen és bérmentve. Mindennemű finom fekete és sárga kenőcsök.	

Agulár Ede BUDAPEST, VII., Erzsébet-kö. ut 6.
A New-York palotával szemben. Kérem a címre
ügyelni,

Megjelentek

tavaszi és nyári időnyre szóló divat szövetelek
25—30 koronáért feltűnő
elegáns öltönyöket, felöltőket, téli kabátokat gyapju-
kelemből mérték szerint saját műhelyemben készítik.
M. Sámuel M. férfi szabó és ökl. műszabász.
Budapest, VII., Nagydófa-utca 18., I. em.
Vidékre mintákat és mértékvételi utasításokat küld.
A nem rendelők is megtekinthetik a gyönyörű szöveteiket.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdőhely.

433 C. Kénes szénsavas égvényes hévíz. Iszap, vil-
lamos fény, mesterséges szénsavas, mindennemű
gyógy- s üdítő (Kneipp) fürdők 15) holdas park. 300
vendégszoba. Jó konyha. Naponta katoná- és cigány-
zene. Fürdőorvos dr. Ötvös József az országos
közegészségügyi tanács rk. tagja.

Szt. Margitszigeti üdítővíz

legkiválóbb szénsavval telített ásványvíz, kellemes
hatású egészségpótló ital.

Magyar királyi államvasutak.

60609 901. szám.

C II.

Hirdetmény.

Morva-sziléziai-gácsországi-bukovinai kőszén-
forgalom.

Folyó évi május hó 1-ével új kivételes díj-
szabás lép hatályba. Amennyiben díj drágulá-
sok állanak be, az eddigi díjtételek f. é. má-
jus hó végeig maradnak érvényben.

Budapest, 1901. április hó 13-án.

A magy. kir. államvasutak igaz-
gatósága a többi részes vas-
utak nevében is.

(Utánnymás nem díjazatik).

Immár a 2-ik kiadásban jelent meg
a BACSO-féle

ÖRÖK NAPTÁR

a lezsebb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár
mindenki számára.

Szerkesztette: BACSO FERENCZ.
fővárosi állami tisztviselő.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évé-
nek naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt,
melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek.

A ki tehát egyszer megveszi, az egész életében
minden esztendőre

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg,
— s egyúttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezé-
ben bírja, a mi igen érdekes dolog. Külös kiállításra
pedig oly díszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán
helyet foglalhat, s ezért alkalmi ajándéknak is
különösen ajánlható. — Bolti ára 2 korona, de a
Bolti ára 2 korona, de a „Magyarság” kiadóhiva-
talában (Budapest, IX., Calvin-tér 8.) 1 korona 20
fillér kedvezményes árban kapható. Ha ajánlott és
bérmentes megküldés megkívántatik, úgy 35 fillér
porló is melléklendő.

RITKA ALKALOM

GYÖNYÖRŰ DISZES KÖTÉS.

OTTHON

Az «Otthon» remek képeket, elbeszéléseket stb.
foglalt magában. Határozottan állítjuk, hogy min-
denki, ki ezen művet meghoztatja, rendkívül meg-
lesz elégedve.

Két teljes kötet (12 füzet) «Otthon» 98 és 1899.
évtolyan fényes díszkötésben kötve 8 forint
bolti ár helyett 2 frt 80 kr.

Megrendelhető a Magyarországi kiadóhivatalában.

Figyelemztetés! A híres
MAUTHNER FÉLE MAGVAK
zacskóin
rajt áll a MAUTHNER-NÉV.
A melyen nincs rajt, az

nem MAUTHNERTŐL való
és ha mint olyant ajánlják,
tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb
gazdasági és kerti magvak

nem léteznek, mint a minőket

27 év óta szállít

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.

Irodák és raktárak: VII., Rottenbiller-utca 38. szám.
(Közuti villamos megállóhely.)

Elárúsító helyiségek: VI. kerület, Andrassy-ut 23. szám.
(A m. kir. operával szemben.)

226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen
és bérmentve küldi.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Calvin-tér 8.

Czimbalom,

melyek az illetékes zene-kapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frttól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a cimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utólrhető találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartóságért kezeséget vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 42. sz. és Vörösmarty-utca 10. szám.

Arjegyeket bérmentve küld.

Lőszermatracz

8 részű 15 kg. súlyban csomagolva 14 forintért kapható, míg a készlet tart. Budapest, IV. ker. Teréz-körút 66. sz. 1. házfőszál.

Zongora

teljesen jókarban 130 frt-ért hurcolkodás miatt eladó. Népszínház-utca 12. I. emelet 16.

Lakás kerestetik

első emeleten, mely két kisebb egymásba nyíló és egy-egy nagyobb külön bejárattal udvari szoba is lehet, előszoba és konyhával. — Ajánlatok ár megjelölése mellett „LAKÁS” címen e lap kiadóhivatalába kéretnek.

10 frtért

tanítók hölgyeket rajzolni, varrni, szabni kezeség mellett.

Hoffmann Karola

szababiztos és varrótanítónő

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 23.

Ki nappal el van foglalva az esti tanfolyamra jöhet. Ugyanott elegáns ruhák készítése is elvállaltatik.

Butoriparosok,

Nemes és Lengyel Budapest, IV., Keoske-méti-utca 6. sz. I. em., ajánlják dusan felszerelt raktáraikat, sajátkészítményű fa- és kárpitos munkákban.

Háztulajdonosok

figyelmébe. Közigazgatási hivatalnok 3 szobás világos lakás ellenében házgodnoki, esetleg délutánonként elvégezhető magántitkári, levelezői állást óhajt. Szíves ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Női ruhákát

olcsón készít háznál és házon kívül Léka József, IX., Ferencz-tér 11., II. em. 25. Levelezőlap-meghívásra házhoz jövék. 7566

Magyarország leghíresebb ásvány-gyógyforrásai

Bikszádi

gyógyít mint a drága Selters. A

Sztojhai

azonos a karlsbadival. Bérlek: Almer Lajos és Károly, Nagybánya.

VARGA PÁL

cimbalom-gyártónál megjelent „Cimbalom iskolából” tanító segélye nélkül megtanulhat bárki cimbalmozni.

Képes árjegy 000 000 zék ingyen.

BUDAPEST,
VII. kerület, Rókk Szilárd-utca 3. szám.

Vegyszerek, gyógyárak, kőszerek, pipere- és illatszerek, ajánlható legjobb bevásárlási forrása

KARTSCHMAROFF A.

szerecsen drogeria **BUDAPEST,**
VIII., Kerepesi-ut 39. sz.

Kitűnő,

valódi szekely konyha. Ebéd, vacsora 20 forint-ért, a Fehérlő szálloda éttermében Őrmészai, Kerepesi-ut.

Egy-21 SZÉK

lobogó kepek és konyhák legolcsóbban kaphatók: **Szüts és társánál,** Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Kárpitos munkát olcsón készít háznál és házon kívül Unsavszky Nándor, VIII. kerület Práter-utca 66., III 88. Levelezőlap meghívásra házhoz jövék.

Az osztrák magyar monarchia összes helyein használt kerékpárok és varrógépek képviselői raktára

M. Rundbakin
Bécs, IX., Berggasse 3.
szállít kitűnő elsőrendű

kerékpárokat

kitűnő gépek, igen finom kivitel, 1901-es újítások, gyönyörű kivitelben, nem tévesztendő össze közönséges gyári árukkal, 1 évi jótállás, Acetylen-lámpával, csengővel, felszereléssel 150 korona, női gép 160 korona, 10 korona előleg beküldése mellett utánvétellel. Csomagolásért nem számítunk semmit. Ügynökök nem díjaztatnak. Szabott árak.

Használt gépek jó részekkel, jó gumival 80, 90, 100 korona. Pneumatic, fedőburok jó minőségű 9 korona, gumicsövek 5 korona. Árjegyék ingyen. Mindennemű alkatrészek igen jutányosan.

M. Rundbakin
Bécs, XI., Berggasse 3.

ÉNZ-

kölcsön kapható **E**rtékpapirokra **E**s sorsjegyekre **N** majdnem a teljes árfolyam értékéig olcsó kamattal **Z** HJ SCHÖN ARMIN bankháznál **BUDAPEST,** Erzsébet-körút 48. sz. a.

Magyar királyi államvasutak.

56025/b II.

„Magyar-német állatforgalom.”

A vasuti és közlekedési közlöny f. é. március hó 22-én kelt 35. számában 47585 sz. alatt foglalt hirdetmény, mely szerint a magyar-német állatforgalomban 1895. évi április hó 1-től érvényes díjzabáshoz a II. sz. pótlék f. é. május hó 1-jével életbe lép, olyképmódosítottatik, hogy ezen pótlék nem f. é. május 1-jén, hanem később és pedig újlagos hirdetés útján közzé teendő napon fog hatályba lépni.

Budapest, 1901. április havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a többi részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjaztatik.)

53471/901 sz-hoz.

HIRDETMEY.

(Osztrák-magyar-francia vasuti kötelék. A Párisban tartott nemzetközi kiállítás alkalmával engedélyezett szállítási díjkezdmények megszűnése.)

A Párisban 1900. évben tartott nemzetközi kiállítás alkalmával engedélyezett és az 1899. évi szeptember 15-ével kiadott összeállításban, valamint az ehhez tartozó I számú pótlékban foglalt szállítási kedvezmények f. évi május hó 12-vel érvényen kívül helyeztetnek.

Budapest, 1901. április hó 4-én

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag

R. B. 86967. sz.

gyógyít és felüdit kezeség mellett.

A készülék gyógyít és segít fel-, föl- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértelődés, sephór, aródulás, a fülzúgás, magyomlás, a szívverés, azbőrösök, azastmatikus rohamok, a gyomorgöröcsök a egyéb göröcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a nem elnyugulás, a seuz, a közvény, a lechtas, a gyengeség a égyedveség bajában; influenza-ban a a vele járó hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál a a volók járó égyedveség a különféle gyengeségi állapotok bajában; a rendetlen vérkeringés bajában a még sok más oty bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nem csak időről-időre, de állandóan jótékony villamos áramot arjadotat azót a testben a míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyít, másfelől a legháladatosabb óvószert az emberi szervezetet megrohánó betegségek ellen. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy húszéves betegségeket teljesen meggyógyított. Az iródamban levő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálaosan emlékeztetnek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthető. A kit legelőször 6 nap alatt meg gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. A hol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyelmeztetem a t. ex. közönséget, hogy az én készülékem nem tévesztendő össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Német-séget, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, még az az elektromágneses országból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan elismert, kiskedvelő és elterjedt. Már csak készülékem kiváló gyógyító erejéről fogva általánosan elismert, kiskedvelő és elterjedt. Már csak rendkívül elősége is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 3 frt vagy 6 korona. Kis készülék ára 2 frt vagy 4 korona. Oly betegségek ellen való, melyek Csak gyermekeknek a nagyon érzékeny nőknek való.

Fő központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére: **MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R; Kálmán-utca sarkán.**

GUMMI
— és halhólyag különlegességek, —
valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan **Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt** tucattja, halhólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt tucattja. **Cepettes ameri-cans 2, 3, 4, 5, 6 frt** tucattja. **Pessarium celasivum 1.50-2.50-ig.** **Diana 50,** havibaj kötelek 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr darabja.
Magyar orvosi Műszerár
Budapest, Kerepesi-ut 32. sz. I. Róma-térrel szemben.
Arjegy-ék ingyen, márt birték. Szem.
10 frt-nyi megrendelésnél 20% engedélyez.

Legszébb alkalmi ajándék! **Kedvezmény** Gyönyörű kivitel!

MAGYARSÁG előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG” kiadóhivatalába egy fényképet küld,

5 forintért kap egy életnagyságu gyönyörű kivitelű **platin-arcképet** pompás kartonon, 50 cm. szélességben és 65 cm. magasságban.

Vidékre, csomagolással és díjmentes szállítással 5 frt 60 kr.

Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre beküldendő, a másik fele utánvétellel (Budapestben az átvételnél) lesz kiegyenlítendő.

Feltűnő olcsóság! **MAGYARSÁG** Legalkalmasabb megajándékozás!

Kiadóhivatala
Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt.